

Bijlage

bij geannoteerde agenda bestuurlijk overleg 27 oktober met EZK en NAM

Deze notitie geeft, ter informatie, de achtergrond en de stand van zaken (oktober 2022) weer van het dossier oliewinning en verwerking productiewater. De bespreekpunten voor het bestuurlijk overleg zijn opgenomen in de geannoteerde agenda. Deze notitie geeft wat context voor die bespreekpunten.

Algemeen

Het dossier oliewinning en verwerking productiewater nadert een nieuwe fase. Diverse onderzoeken naderen voltooiing.

De rijksoverheid en NAM willen voortzetting van de oliewinning. Het productiewater wat daarbij onherroepelijk vrijkomt vraagt om een zorgvuldige verwerking. Staatssecretaris Vijlbrief heeft aangegeven dat hij het logisch vindt dat de verwerking van productiewater in Drenthe plaatsvindt, waar tenslotte ook de olie gewonnen wordt, mits het aantoonbaar veilig en verantwoord kan.

Vanuit bestuurlijke realiteitszin hebben onze besturen voorzichtig positief kritisch gereageerd. Verwerking van productiewater moet wat hen betreft veilig en verantwoord zijn voor mens en milieu en diepe ondergrond. Om te komen tot de meest wenselijke variant van verwerking van het productiewater moeten alle 'hoeken van het speelveld' gezien worden. Regionale besturen en inwoners moeten op een goede manier betrokken worden in het proces. Ook moet de regio meerwaarde ondervinden van het feit dat er oliewinning (en productiewaterverwerking) plaatsvindt.

Vanuit het rijk worden de ambities gedeeld om de situatie beter te maken dan bij de injectie in Twente (minder risico's op incidenten en minder mijnbouwstoffen). De term "circulair" die in de landspolitiek is gebezigd, is niet concreet gemaakt.

De fase die we nu naderen zorgt dat concrete plannen en de onderbouwende onderzoeken in de openbaarheid komen en dat politieke oordeelvorming in de regio zal plaats vinden. Er zal vermoedelijk meer publiciteit komen. Dit zal een nieuwe dynamiek geven aan het proces. Na deze fase van regionale politieke oordeelvorming, zullen de plannen concreet worden in vergunningsprocessen en realisatie.

Het ministerie van EZK en NAM hebben een gebiedsproces met 3 pijlers in gang gezet. (vergunningenspoor / ontzorgingsspoor / bijdragenspoor). Het bijdragenspoor is nog niet uitgewerkt. De regio is hier (bestuurlijk en ambtelijk) zelf ook nog over aan het nadenken

Vergunningenspoor

Het ministerie heeft (na diverse malen aandringen) een planning/processchema vrijgegeven. Deze staat op de agenda van het Bestuurlijk Overleg. Het is goed dat deze planning er eindelijk is en dat daarin ook ruimte/tijd is opgenomen voor het regionaal bestuurlijk proces voor oordeelvorming. Het schema geeft helderheid op hoofdlijnen, maar er blijven er ook nog vragen en opmerkingen over.

Tot eind november/begin december komen diverse onderzoeken vrij:

- Het oordeel van SodM over Drentse putten
- Het waterinjectie managementplan
- Het oordeel over het herevaluatie-onderzoek Twente
- De MKBA
- De MER-beoordelingsnotitie
- Het Nader Onderzoek Drenthe

Het is nog onduidelijk wanneer/ welke van deze documenten in de openbaarheid komen. En hoe deze openbaarheid zich verhoudt tot de informatiesessie(s) voor staten/raden/AB.

Van het Nader Onderzoek Drenthe mag worden verondersteld dat de regionale overheden daar een reactie op mogen uitbrengen. Dat lijkt echter niet verwerkt in het planningsschema.

De planning is een NAM document gericht op vergunningen en realisatie. De verbinding met het “ontzorgingsspoor” en “bijdragenspoor” en het beoogde “bestuursakkoord” behoeven verdere uitwerking.

Het is nog niet kristalhelder in welke (vergunning)stukken de aspecten m.b.t. de diepe ondergrond aan bod komen.

Het beëindigen van injecties in bestaande putten wordt niet vermeld.

Welke materialen NAM wil toepassen als binnenbuis in injectieputten is nog onderwerp van onderzoek! (bestaande buizen? Buizen met een zgn “liner” die bestand is tegen injectiewater? Kunststof buizen?)

In het planningsschema is geen rekening gehouden met bezwaar- en beroepsprocedures.

Het planningsschema zou een dynamisch document moeten worden wat periodiek wordt getoetst en bijgesteld.

Het is goed dat NAM uitlegt hoe men met de varianten hard-stop versus afbouw in Twente omgaat.

Bestuurlijk afsprakenkader.

Van EZK hebben we enkele dagen geleden een stuk ontvangen genaamd “CONCEPT bestuurlijke afspraken gebiedsproces Schoonebeek”. Dit document is ambtelijk niet voor-besproken.

Er is geen tijd geweest voor noch voor ambtelijke afstemming, noch voor bestuurlijke afstemming. Het lijkt ons goed dit stuk terug te verwijzen voor ambtelijk overleg en eerst procesafspraken te maken en aan te geven wat de bestuurders nodig hebben om überhaupt een bestuursakkoord te tekenen. Met de intentie dat in het volgend overleg een document komt wat bestuurlijk besproken kan worden.

Bij eerste lezing is dit een hybride stuk. Het gaat voor een deel in op de huidige interbestuurlijke afstemming, voor een deel over het gebiedsproces en voor een deel in op een beoogd bestuursakkoord. De huidige bestuurlijke overleggen worden in dit concept gezien als een stuurgroep waarin allen zich inzetten voor herstart van de oliewinning en verantwoorde verwerking van productiewater. Terwijl de regionale politiek/bestuurlijke oordeelvorming nog moet starten! Ontegengesteld staan er ook goede zaken in dit stuk. Maar dit stuk is nog niet rijp voor een bestuurlijk overleg.

Ontzorgingstafel

Onafhankelijk voorzitter: er wordt discreet gepolst of een kandidaat door iedereen als geschikt wordt gezien. Het is ook gewenst de rol van deze onafhankelijke voorzitter te omschrijven, zodat hij zonder aarzeling zijn rol als procesbegeleider kan invullen.

Hij zal ook een eigen oordeel moeten vormen over de beoogde planning van EZK om te komen tot een “afsprakenkader ontzorging”. Als het proces onder zijn leiding gaande is, kunnen de verbanden tussen het ontzorging-spoor en het vergunning-spoor goed worden gelegd.

Het afsprakenkader kan worden geborgd door het op te nemen in vergunningen. Daardoor kunnen bijvoorbeeld frequentere controles (door SodM) nodig zijn dan gebruikelijk, omdat die voortkomen uit afspraken met de omgeving.

Het afspraken kader loopt over lange tijd, enkele decennia en verdient tussentijdse evaluatie en bijstelmomenten. Daar hoort dus ook een nog nader vorm te geven-governance-structuur bij.

Bijdragenspoor

Wij kunnen nog geen naam voor een verkenner/onderhandelaar invullen. In het bijzijn van NAM / EZK zou kunnen worden vermeld dat de regio daar iets meer tijd voor nodig heeft. Voor een beoogd onderhandelaar geniet nog geen persoon aller instemming. Daarnaast wordt gezocht naar personen die kunnen helpen om de positie van de regio en de financiële kaders van de oliewinning goed in beeld te brengen. In die zoektocht is pas de laatste weken perspectief gekomen.

Recent is de vraag gerezen of het gewenst is zo snel een “onderhandelaar” in het spel te brengen. Een verkenning naar het speelveld (en krachtenveld) is mogelijk een verstandiger aanpak, mits EZK en NAM daar ook aan willen meewerken.